

Sygn. akt I NSW 5737/20

POSTANOWIENIE

Dnia 29 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

SSN Marek Siwek

w sprawie z protestu wyborczego M. K.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora Generalnego

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 29 lipca 2020 r.

postanawia:

pozostawić protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

M.K. wniósł protest wyborczy przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarzucając, że w czasie kampanii wyborczej oraz w trakcie wyborów doszło do naruszenia przepisów Konstytucji RP, ustawy z 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 684 ze zm., dalej: „k.wyb.”) oraz innych aktów normatywnych, co w konsekwencji, zdaniem wnoszącego protest, spowodowało nieważność wyborów. Protestujący podniósł, że wybory odbyły się w terminie sprzecznym z Konstytucją. Zgodnie bowiem z art. 128 ust. 2 Konstytucji termin na przeprowadzenie wyborów minął 23 maja 2020 r. Jednocześnie, zdaniem skarżącego, Kodeks wyborczy został zmieniony niezgodnie z prawem. Złamano bowiem zasadę, według której istotne zmiany

w prawie wyborczym mogą być dokonywane nie później niż na 6 miesięcy przed rozpoczęciem procedur wyborczych. Doszło tym samym do naruszenia art. 2 Konstytucji RP. W ocenie wnoszącego protest, w czasie wyborów została również naruszona zasada powszechności. Jak bowiem wskazał, w niektórych państwach przebywający za granicą obywatele polscy nie mogli głosować w wyborach prezydenckich. W innych zaś krajach istniała tylko możliwość głosowania korespondencyjnego, zaś nedoręczanie pakietów wyborczych nie miało charakteru jednostkowego, lecz występowało na dużo większą skalę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest należy pozostawić bez dalszego biegu.

Zasady wnoszenia protestów wyborczych określa Kodeks wyborczy. Zgodnie z art. 82 § 1 tej ustawy, przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Kodeks wyborczy w art. 321 § 3 nakłada przy tym na wnoszącego protest wyborczy przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej obowiązek sformułowania zarzutów oraz przedstawienia lub wskazania dowodów, na których oparte są te zarzuty.

Powyższe oznacza, że w proteście wyborczym można podnieść tylko takie zarzuty, które przewiduje Kodeks wyborczy. Pomijając przestępstwa wymienione w art. 82 § 1 pkt 1 k.wyb., można więc podnieść jedynie naruszenia wyłącznie tych przepisów Kodeksu wyborczego, które dotyczą głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, co wynika *expressis verbis* z art. 82 § 1 pkt 2 k.wyb. Nie ulega zaś wątpliwości, że w ramach protestu nie można podnosić zarzutu naruszenia innych przepisów Kodeksu wyborczego, aniżeli dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, ani tym bardziej

nie można skutecznie kwestionować samego obowiązywania określonych aktów prawnych. Nie jest także dopuszczalne kwestionowanie w proteście wyborczym innych etapów procesu wyborczego poza samym głosowaniem.

Z powyższych względów uznać należy, że podniesiony w proteście zarzut dotyczący naruszenia art. 128 ust. 2 Konstytucji RP w zakresie wyznaczenia terminu zarządzonych w 2020 r. wyborów prezydenckich nie może stanowić podstawy do skutecznego wniesienia protestu wyborczego. Zważyć bowiem należy, że zarzut ten nie dotyczy przestępstwa przeciwko wyborom, ani naruszenia przepisów dotyczących bezpośrednio przebiegu głosowania, ustalenia wyników głosowania lub ustalenia wyników wyborów. Zarzut ten wykracza zatem poza przedmiot i granice protestu wyborczego, wyznaczone treścią art. 82 § 1 pkt 1 i 2 k.wyb.

Powyższe w równej mierze odnosi się do kolejnego zarzutu dotyczącego w istocie naruszenia tzw. ciszy legislacyjnej. Również bowiem ten zarzut nie dotyczy bezpośrednio samej procedury głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów. Nie mieści się tym samym w zamkniętym katalogu przesłanek, określonych w art. 82 § 1 k.wyb., na których można skutecznie oprzeć protest wyborczy.

Ubocznie należy jedynie zasygnalizować, że prawdą jest, że Trybunał Konstytucyjny sformułował zasadę, że uchwalanie istotnych zmian w prawie wyborczym powinno następować co najmniej 6 miesięcy przed kolejnymi wyborami (tzw. cisza legislacyjna). Trybunał zastrzegł jednak, że ewentualne wyjątki od tak określonego wymiaru mogłyby wynikać z nadzwyczajnych okoliczności o charakterze obiektywnym. Za najbardziej istotne elementy prawa wyborczego Trybunał uznał przy tym sposób wyznaczania okręgów wyborczych, stosowane progi wyborcze oraz przyjęty system ustalania wyników wyborów (algorytmy wykorzystywane do przeliczania głosów na mandaty) - (zob. wyrok z 3 listopada 2006 r., sygn. K 31/06; wyrok z 28 października 2009 r., sygn. Kp 3/09). Oznacza to, że w przypadku wystąpienia takich szczególnych okoliczności ustawodawca może dokonywać istotnych zmian w prawie wyborczym w okresie krótszym niż owe 6 miesięcy przed wyborami. Zdaniem Sądu Najwyższego, niewątpliwie takie nadzwyczajne okoliczności umożliwiające uchwalanie istotnych zmian w prawie

wyborczym w okresie krótszym niż 6 miesięcy przed kolejnymi wyborami, zaszyły w przypadku wyborów zarządzonych w 2020 r. Ustawa z 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. 2020, poz. 979; dalej: „u.wyb.2020”) została bowiem uchwalona w okresie stanu epidemii ogłoszonego w związku z pandemią COVID-19, co zdaniem Sądu Najwyższego oceniającego niniejszy protest, w zupełności wypełnia znamiona nadzwyczajnych okoliczności o charakterze obiektywnym.

Jako chybiony należy również ocenić zarzut dotyczący naruszenia zasady powszechności wyborów. Artykuł 2 ust. 4 u.wyb.2020 przewiduje bowiem, że ze względu na sytuację epidemiczną w państwie przyjmującym dopuszcza się wskazanie na obszarze właściwości terytorialnej konsula obwodów, w których możliwe jest wyłącznie głosowanie korespondencyjne. Niedopuszczalne jest przy tym formułowanie w ramach protestu zarzutów dotyczących niekonstytucyjności danych rozwiązań ustawowych. Tego rodzaju zarzuty nie podlegają bowiem kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu protestowym.

Z powyższych względów, działając na podstawie art. 322 § 1 k.wyb., Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.